

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

એમ.આર.કુદવા

વી.

આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્ય

૧૫ ડિસેમ્બર, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તીશ્રી એસ.બી. સિન્હા અને ન્યાયમૂર્તીશ્રી માર્કેડેય કાટજુ]

દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩:

ક.૪૮૨ સાથે ક.૪૮૭ વાંચતા –બે જુદા જુદા ફોજદારી કેસોમાં સજા– અલગ અને સ્વતંત્ર કાર્યવાહી એક સાથે ચલાવવા અરજી. ઠરાવ્યું કે કલમ ૪૮૭ મૂળ કેસોમાં કે અપીલમાં લાગુ કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા વિશેષ રજા અરજીને બરતરફ કર્યા પછી હાઈકોર્ટ સમક્ષ અલગ અરજી, જાળવવા યોગ્ય–કલમ ૪૮૨ ન હતી. કેસમાં યોગ્ય ઉપાય નથી–સજા–દંડ સંહિતા,

૧૮૬૦-પેટા કલમ. ૧૨૦-બી, ૪૨૦,૪૬૮,૪૭૧ બ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૪૭-કલમ. ૫ (૧).

અપીલકર્તા, એક બેંક મેનેજર, ને બ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૫(૧) સાથે વંચાણે લેતા આઈ.પી.સી. કલમ ૧૨૦બી/૪૨૦/૪૬૭/૪૭૧ હેઠળ બે ફોજદારી કેસોમાં દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. તેમને પ્રથમ કેસમાં ૧૮ મહિના અને બીજા કેસમાં ૨ વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી. બંને કેસોમાં તેમની અપીલ હાઈકોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી. તેમજ સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા પણ વિશેષ રજા અરજીઓ ફગાવી દીધી હતી. ત્યારબાદ તેમણે હાઈકોર્ટ સમક્ષ ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૪૮૨/૪૮૭ હેઠળ કથિત અરજી દાખલ કરી હતી, જેમાં વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે બંને કેસોમાં તેમના પર લાદવામાં આવેલી સજા એક સાથે ચલાવવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે તેવી અરજી કરવામાં આવી હતી. આ અરજી રદ થયા બાદ આરોપીએ હાલની અપીલ દાખલ કરી હતી.

અરજી નામંજૂર કરતાં કોર્ટે

ઠૈરવ્યુ ૧.૧.તાત્કાલિન કેસમાં, ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૪૨૭ની જોગવાઈ ન તો મૂળ કેસોમાં કે અપીલમાં લાગુ કરવામાં આવી

હતી .વિશેષ રજા અરજીઓ ફગાવી દેવાયા બાદ હાઈકોર્ટ સમક્ષ એક અલગ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.આવી અરજી જાળવવા યોગ્ય ન હતી.ઉચ્ચ ન્યાયાલય આ પ્રકારના કેસમાં તેના અંતર્ગત અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી શક્યું ન હોત કારણ કે તેણે અપીલમાં ચુકાદાઓ પસાર કરતી વખતે આવા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો ન હતો.તેથી સંહિતાની કલમ ૪૮૨ એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને યોગ્ય ઉપાય ન હતો કે ન તો ટ્રાયલ જજ, ન તો ઉચ્ચ અદાલતે દોષિત ઠેરવવા અને સજાના ચુકાદાઓ પસાર કરતી વખતે સૂચવ્યું હતું કે બંને કેસોમાં અપીલકર્તા સામે પસાર કરવામાં આવેલી સજાઓ એક સાથે ચાલશે અથવા કલમ ૪૨૭ આકર્ષવામાં આવશે.તેથી, આ જોગવાઈને હાઈકોર્ટ દ્વારા અલગ અને સ્વતંત્ર કાર્યવાહીમાં લાગુ કરી શકાતી નથી.[૧૧૪૬-ડી-એફ)

મોહમ્મદ અખ્તર હુસૈન ઉર્ફે ઇબ્રાહિમ અહમદ ભટ્ટી વિરુદ્ધ કસ્ટમ્સના સહાયક કલેક્ટર (નિવારણ), અમદાવાદ અને બીજાઓ [૧૯૮૮] ૪ કલમ ૧૮૩ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

અમ્માવસ્સી અને બીજાઓ વી.પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, વાલીયાણાપુર અને અન્યો, એઆઈઆર (૨૦૦૦) એસસી ૩૫૪૪, વિશિષ્ટ.

૧.૨.સત્ર ન્યાયાધીશે ૧૯૯૩ના ફોજદારી કેસ નંબર ૫માં ચુકાદો અને દોષિત ઠેરવતી વખતે એ હકીકતની નોંધ લીધી હતી કે અપીલકર્તાને ૧૯૯૨ના ફોજદારી કેસ નંબર ૯માં પણ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.જોકે, તેમણે સ્પષ્ટપણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે આરોપી કોઈ સહાનુભૂતિને પાત્ર નથી.
[૧૧૪૫-ડી]

ફોજદારી અપીલ અધિકારક્ષેત્ર: ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૩૩૦/૨૦૦૬

ક્રિમિનલ પિટિશન નંબર ૩૯૧૭/૨૦૦૫ માં હૈદરાબાદ ખાતે આંધ્ર પ્રદેશ હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરના અંતિમ ચુકાદા અને આદેશની તારીખ ૧૭.૧૦.૨૦૦૫ માંથી.

અપીલકર્તા માટે વી. બી. જોશી.

પ્રતિવાદી માટે એ. શરણ, એ. એસ. જી., અમિત પવન, પી. પરમેશ્વરન અને ડી. ભારતી રેડ્ડી.

કોર્ટનો ચુકાદો આમના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

એસ. બી. સિન્હા, જે. રજા મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

આ અપીલમાં ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતા , ૧૯૭૩ (ટૂંકમાં, 'સંહિતા') ની કલમ ૪૨૭ની જોગવાઈનો ઉપયોગ અરજી આ અપીલમાં વિચારણા માટે આવે છે, જે ૨૦૦૫ની ક્રિમિનલ પિટિશન નંબર ૩૯૧૭માં આંધ્ર પ્રદેશ હાઈકોર્ટના વિજ્ઞાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૭.૧૦.૨૦૦૫ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી ઉદ્ભવે છે.

અરજદાર બેંકનો કર્મચારી હતો.તેમણે હૈદરાબાદના આબિદ રોડ ખાતેની સિન્ડિકેટ બેંકની શાખામાં મેનેજર તરીકે કામ કર્યું હતું.તેમનું કામ લોન એડવાન્સ કરવાનું હતું.કથિત રીતે, એક કેસમાં તેણે બ્લેક એન્ડ વ્હાઈટ ટેલિવિઝન માટે એક ગ્રાહકને લોન મંજૂર કરી હતી, જ્યારે આ યોજના કંઈક અન્ય માટે હતી.અન્ય એક કેસમાં તેમણે હાઉસિંગ સોસાયટી પાસેથી પ્લોટ મેળવવા માટે લોન મંજૂર કરી હતી.સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન (સીબીઆઈ) એ પણ બંને કેસમાં અપીલકર્તા સામે આરોપપત્ર દાખલ કર્યું હતું.આમ, તેની સામે બે કેસ નોંધવામાં આવ્યા હતા. એક ૧૯૯૨નો ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૯ અને બીજો ૧૯૯૩નો ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૫ છે.પ્રથમ કેસમાં ચુકાદો વિશેષ ન્યાયાધીશ, સી. બી. આઈ. અદાલત દ્વારા ૦૪.૦૭.૧૯૯૭ પર સંભળાવવામાં આવ્યો હતો, જેમાં તેને ભારતીય દંડ સંહિતા (આઈ. પી. સી.) ની કલમ ૧૨૦

બી/૪૨૦,૪૬૮,૪૭૧ અને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ ૫ (૧) હેઠળ સજા પામેલા ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.તેને ૧૮ મહિનાની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.આઈપીસીની કલમ ૧૨૦બી/૪૨૦,૪૬૮,૪૭૧ અને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ ૫ (૧) હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ માટે વિવિધ રકમનો દંડ પણ લાદવામાં આવ્યો હતો.વિશેષ ન્યાયાધીશ, સી. બી. આઈ. એ ૧૯૯૩ના ફોજદારી કેસ નંબર ૫માં ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ ૫ (૧) સાથે વાંચીને કલમ ૧૨૦બી/૪૨૦,૪૬૮,૪૭૧ હેઠળ સજા પામેલા ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને તેને બે વર્ષની સખત કેદની સજા સંભળાવી હતી.તેની સામે ઉપરોક્ત કલમો હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે વિવિધ રકમનો દંડ પણ લાદવામાં આવ્યો હતો.

આંધ્ર પ્રદેશ હાઈકોર્ટ સમક્ષ તેની સામે દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલ અનુક્રમે ૧૯૯૭ની ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૭૯૨ અને ૧૯૯૭ની ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૮૯૪ તરીકે નોંધવામાં આવી હતી.અપીલને અનુક્રમે ૩૦.૧૨.૨૦૦૪ અને ૨૦.૦૧.૨૦૦૫ ના ચુકાદાઓ અને આદેશો દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.આ અદાલત દ્વારા ૧૧.૦૫.૨૦૦૫ ના આદેશ દ્વારા ત્યાં દાખલ કરવામાં આવેલી વિશેષ રજા અરજીઓ પણ ફગાવી દેવામાં આવી છે.ત્યારબાદ અપીલકર્તાએ ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની

કલમ ૪૮૨/૪૨૭ હેઠળ કથિત અરજી દાખલ કરી હતી, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી કે બંને કેસોમાં તેના પર લાદવામાં આવેલી સજાઓ એક સાથે ચલાવવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવે.વિવાદિત ચુકાદાને કારણે હાઈકોર્ટ દ્વારા આ અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી છે.

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી વી. બી. જોશી, અન્ય બાબતોની સાથે, રજૂઆત કરે છે કે આ કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ખાસ કરીને એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને કે બંને કેસોમાં ગુનાનું સ્વરૂપ સમાન છે, ઉચ્ચ અદાલતે અપીલકર્તા પર લાદવામાં આવેલી સજાઓ એક સાથે ચલાવવા માટે નિર્દેશ આપવો જોઈએ અને સતત નહીં.

ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૪૨૭ નીચે મુજબ વાંચે છે:

"૪૨૭.અન્ય ગુના માટે પહેલેથી જ સજા પામેલા ગુનેગારને સજા.-(૧)

જ્યારે પહેલેથી જ કેદની સજા ભોગવી રહેલી વ્યક્તિને ત્યારપછીની સજા પર કેદ અથવા આજીવન કેદની સજા આપવામાં આવે છે, ત્યારે આવી કેદ અથવા આજીવન કેદની સજા તેને અગાઉ જે કેદની સજા સંભળાવવામાં આવી છે તેની સમાપ્તિ પર શરૂ થશે, સિવાય કે કોર્ટ નિર્દેશ આપે કે ત્યારપછીની સજા આવી અગાઉની સજા સાથે એક સાથે ચાલશે:

પરંતુ જો કોઈ વ્યક્તિને કલમ ૧૨૨ હેઠળ હુકમ દ્વારા જામીન આપવાની ભૂલમાં કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હોય, તો આવી સજા ભોગવતી વખતે, આવા આદેશ આપતા પહેલા કરવામાં આવેલા ગુના માટે કેદની સજા ફટકારવામાં આવે, તો પછીની સજા તરત જ શરૂ થશે.

(૨) જ્યારે પહેલેથી જ આજીવન કેદની સજા ભોગવી રહેલી વ્યક્તિને અનુગામી દોષિત ઠેરવવામાં આવે તો તેને મુદતની કેદ અથવા આજીવન કેદની સજા આપવામાં આવે છે, ત્યારે પછીની સજા આવી અગાઉની સજા સાથે એક સાથે ચાલશે.

વિદ્વાન સત્ર ન્યાયાધીશે ૧૯૯૩ના ફોજદારી કેસ નંબર ૫માં ચુકાદો અને દોષિત ઠેરવતી વખતે એ હકીકતની નોંધ લીધી હતી કે અપીલકર્તાને ૧૯૯૨ના ફોજદારી કેસ નંબર ૯માં પણ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.જોકે, તેમણે સ્પષ્ટપણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે આરોપી કોઈ સહાનુભૂતિને પાત્ર નથી.અપીલકર્તાને તેની સામે લગાવવામાં આવેલા તમામ આરોપો હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો અને તેને વિવિધ સમયગાળા માટે સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.આઈ. પી. સી. ની કલમ ૪૨૦ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ કરવા બદલ, તેને બે વર્ષની સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.જોકે,

તેમના પર લાદવામાં આવેલી કેદની સજા એક સાથે ચલાવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

અપીલકર્તાના જણાવ્યા અનુસાર, ઉચ્ચ અદાલતે લગભગ એક જ સમયે બંને બાબતોની સુનાવણી કરી હોવા છતાં, આવી કોઈ વિનંતી કરવામાં આવી હોય તેવું લાગતું નથી, ન તો તે ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા વિચારણા માટે આવી હતી.અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી વિશેષ રજા અરજીઓ, જેમ કે અહીં અગાઉ નોંધવામાં આવી છે,તેને પણ ફગાવી દેવામાં આવી છે.

શ્રી જોશી દ્વારા મોહમ્મદઅખ્તર હુસૈન ઉર્ફે ઈબ્રાહિમ અહમદ ભટ્ટી વિરુદ્ધ કસ્ટમ્સના સહાયક કલેક્ટર (નિવારણ), અમદાવાદ અને અન્ય [(૧૯૮૮) ૪ એસસીસી ૧૮૩] માં આ અદાલતના નિર્ણય પર મજબુત નિર્ભરતા મુકવામાં આવી છે. .તેમાં અદાલતે એવી દલીલને સમર્થન આપ્યું હતું કે જો આપેલ વ્યવહાર કાયદા હેઠળ બે ગુનાઓ બનાવે છે, તો સામાન્ય રીતે સતત સજાઓ લાદવી ખોટી રહેશે.જો કે, એવું મંતવ્ય આપવામાં આવ્યું હતું કે સમવર્તી સજાઓ આપવી યોગ્ય અને કાયદેસર રહેશે; પરંતુ તે જ સમયે, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જો સમાન ગુનાઓની રચના કરતી હકીકતો તદ્દન અલગ હોય તો ઉપરોક્ત નિયમ લાગુ થશે નહીં.તેથી, અપીલકર્તાને બે અલગ અલગ અને અલગ અલગ

ગુનાઓમાં દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને આ નિર્ણય શ્રી જોશીની રજૂઆતની વિરુદ્ધ છે.

શ્રી જોશી દ્વારા અમ્માવરસી અને અન્ય વિરુદ્ધ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, વલ્લિયનુર અને અન્યો [AIR ૨૦૦૦ SC ૩૫૪૪] માં પણ ભાર મૂકવામાં આવ્યું છે.તેમાં, અપીલકર્તાઓને ત્રણથી ચાર મહિનાના સમયગાળા દરમિયાન ચાર-પાંચ જુદા જુદા કેસોમાં દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા.તેમાં અપીલકર્તાઓએ કુલ ૨૮ અથવા ૩૫ વર્ષની જેલની સજાને ટાળવા માટે સંહિતાની કલમ ૪૨૭ હેઠળ લાભનો દાવો કર્યો હતો.આ અદાલતે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે ૧૪ વર્ષની સખત કેદ ન્યાયના ઉદ્દેશોને પૂર્ણ કરશે.તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે તે કિસ્સામાં પણ જ્યારે સંહિતાની કલમ ૪૨૭ ત્રણ કિસ્સાઓમાં લાગુ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ બે કિસ્સાઓમાં, સજાઓ સતત ચલાવવા માટે નિર્દેશિત કરવામાં આવી હતી.

તેથી, ઉપરોક્ત નિર્ણયો એ દરખાસ્ત માટે સત્તાવાળાઓ નથી કે આ પ્રકારના કેસમાં નિર્દેશ આપવો એ અદાલતની ફરજ છે કે બંને સજાઓ એક સાથે ચાલશે અને સળંગ નહીં.

જો કે, આ કેસમાં સંહિતાની કલમ ૪૨૭ ની જોગવાઈ મૂળ કેસોમાં અથવા અપીલમાં લાગુ કરવામાં આવી ન હતી.વિશેષ રજા અરજીઓ ફગાવી દેવાયા બાદ

હાઈકોર્ટ સમક્ષ એક અલગ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.આવા અરજી, અમારા મતે, જાળવવા યોગ્ય ન હતી.ઉચ્ચ ન્યાયાલય આ પ્રકારના કેસમાં તેના અંતર્ગત અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી શક્યું ન હોત કારણ કે તેણે અપીલમાં ચુકાદાઓ પસાર કરતી વખતે આવા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો ન હતો.તેથી સંહિતાની કલમ ૪૮૨ એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને યોગ્ય ઉપાય ન હતો કે ન તો ટ્રાયલ જજ, ન તો ઉચ્ચ અદાલતે દોષિત ઠેરવવા અને સજાના ચુકાદાઓ પસાર કરતી વખતે સૂચવ્યું હતું કે બંને કેસોમાં અપીલકર્તા સામે પસાર કરવામાં આવેલી સજાઓ એક સાથે ચાલશે નહીં અથવા કલમ ૪૨૭ લાગુ કરવામાં આવશે.તેથી, આ જોગવાઈને હાઈકોર્ટ દ્વારા અલગ અને સ્વતંત્ર કાર્યવાહીમાં લાગુ કરી શકાતી નથી.અપીલમાં કોઈ યોગ્યતા ન હોવાને કારણે તેને રદ કરવામાં આવે છે.

અપીલ નામંજૂર કરવામાં આવી.

આર. પી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.